

СХВАЛЕНО

*Рішенням Комітету Верховної Ради України
з питань організації державної влади, місцевого
самоврядування, регіонального розвитку
та містобудування
від 03 березня 2021 року (протокол № 66)*

РЕКОМЕНДАЦІЇ

**«круглого столу» у Комітеті Верховної Ради України
з питань організації державної влади, місцевого самоврядування,
регіонального розвитку та містобудування
на тему «Староста в громаді: статус, мета та завдання»**

У «круглому столі» на тему «Староста в громаді: статус, мета та завдання» у Комітеті Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування, що відбувся у форматі відеоконференції на платформі ZOOM 18 лютого 2021 року, взяли участь народні депутати України, представники Міністерства розвитку громад і територій України, Центральної виборчої комісії, органів місцевого самоврядування та асоціацій органів місцевого самоврядування, експерти та науковці.

1. У своїх виступах учасники «круглого столу» відзначили, що:

- інститут старост було запроваджено в системі місцевого самоврядування України в 2015 році: відповідна посада була введена Законом України від 05.02.2015 №157-VIII «Про добровільне об'єднання територіальних громад» з одночасним внесенням змін до Закону України від 21.05.1997 № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні». Згодом Законом України від 14.07.2015 № 595-VIII «Про місцеві вибори» було врегульовано порядок обрання старост. Законом України від 09.02.2017 № 1848-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу старости села, селища» та Виборчим кодексом України від 19.12.2019 № 396-IX було уточнено правовий статус та повноваження старости, гарантії його діяльності, підстави та порядок дострокового припинення повноважень, відкликання старости за народною ініціативою, проведення виборів старости. Згодом Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення виборчого законодавства» від 16.07.2020 № 805-IX порядок обрання старост був зміненим з прямих виборів та непрямі, що наразі і закріпилось в системі місцевого самоврядування України;

- староста як виборна посадова особа місцевого самоврядування є членом виконавчого комітету ради, представляє інтереси жителів села, селища, здійснює комунікацію між владою та громадою на території відповідного старостинського округу. Староста наділений низкою повноважень, визначених Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», а питання його статусу як посадової особи регулюються Законом України «Про службу в органах місцевого самоврядування»;

- на сьогодні функціонування інституту старост у системі місцевого самоврядування викликає ряд дискусійних питань, основні з яких: принципи формування старостинських округів, статус старости, доцільність членства старости у виконавчому комітеті ради, обсяг повноважень старости, принципи призначення на посаду, посилення представницьких функцій, можливість суміщення посад тощо;

- для подальшого розвитку партисипативної демократії в Україні важливими є функції старости: представницька, бюджетна, інформаційна, контрольна, установча, організаційна, що визначені у частині четвертій статті 54¹ Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

2. Учасники «круглого столу» вважають, що:

- раціональним є запровадження інституту старост також для міст - не адміністративних центрів територіальних громад: це є позитивною зміною, оскільки такі міста зможуть мати свого представника – старосту;

- обов'язковість громадського обговорення кандидатур на посади старост (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю), проведеного у межах відповідного старостинського округу, також сприятиме розвитку інституту старост та забезпечить демократичність процедури призначення старост на посади саме з урахуванням думки жителів відповідного старостинського округу;

- дискусійною є пропозиція невходження старости до виконавчого комітету відповідної ради: з огляду на вагомі аргументи як «за» так і «проти» такої пропозиції, вбачається за доцільне проведення більш детального дослідження зазначеного питання;

- доцільним є збереження обмеження на суміщення посади старости з представницьким мандатом, з іншою роботою, у тому числі на громадських засадах (за винятком викладацької, наукової та творчої у позаробочий час), зайняття іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, одержання від цього прибутку, якщо інше не передбачено законом;

- доцільно регламентувати умови та принципи створення старостинських округів, зокрема в частині встановлення орієнтовної кількості жителів старостинського округу: таке унормування унеможливить зловживання в питаннях створення таких округів;
- важливим є посилення прав та гарантій діяльності старости як посадової особи органу місцевого самоврядування;
- навчання старост є важливим аспектом їх професіоналізації, а система освіти потребує системності та удосконалення;
- доцільним є запровадження звітування старости про свою роботу не рідше одного разу на рік не лише перед радою (чинна норма), а й перед жителями старостинського округу, в порядку, визначеному «Положенням про старосту»;
- умовою подальшого розвитку інституту старост є надання старостам нових повноважень: право на гарантований виступ на засіданнях виконавчого комітету ради з питань, що стосуються інтересів жителів відповідного старостинського округу; сприяння жителям відповідного старостинського округу у підготовці документів, що подаються в тому числі до відповідних органів виконавчої влади та виконання окремих завдань адміністратора центру надання адміністративних послуг у разі утворення такого центру (за рішенням органу місцевого самоврядування);
- проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку інституту старост (реєстр. № 4535) є нагальним: має на меті вирішення проблем, які пов'язані з розвитком інституту старост, адже посади старост запроваджуються і для міст не адміністративних центрів територіальних громад; староста матиме додаткові повноваження, що сприятиме посиленню його представницьких функцій; унормовується питання обмеження сумісництва щодо старост; врегульовується питання припинення повноважень виконуючих обов'язки старост.

3. За наслідками засідання «круглого столу»

його учасники рекомендують:

- Комітету Верховної України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування: при доопрацюванні проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку інституту старост (реєстр. № 4535 від 22.12.2020) розглянути висловлені в ході обговорення пропозиції учасників «круглого столу»;
- Міністерству розвитку громад і територій України сприяти професіоналізації інституту старост;

- органам місцевого самоврядування впроваджувати у практику ефективний діалог «грумада-староста-місцева рада»;

- всеукраїнським асоціаціям органів місцевого самоврядування базового рівня сприяти поширенню кращих практик з організації діяльності старост.

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Клочко Андрій Андрійович
Сертифікат: 12A1C72050EC68540400000DF510500A8390D00
Дійсний до: 27.08.2021 12:00:10

Апарат Верховної Ради України
№ 04-23/14-2021/93770 від 16.03.2021

421958